

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 54.

V Ljubljani, v sredo 5. marca 1884.

Letnik XII.

V Ljubljani, 5. marca.

Ni davno, kar je „Slovenec“ dopis „Novoja Vremja“ iz dunajskega peresa naznanil, po katerem se bode Avstrija v kratkih letih predurila ter v petih skupinah nepremagljivo celoto na konservativni podlagi predstavljala. Res je to še le ugibanje, znabiti bolj prav, le sanje; a reč bolj živo premislimo bolj se nam dozdeva, da bi ravno ne bilo tako slabo za Avstrijo, se vé, da le s pristavkom, da bilo bi vse pošteno in odkritosrečno na verno konservativni podlagi.

A nekaj nam vendar ne dopada, priklopljenje Slovencev k nemški skupini. Povsod se je gledalo na to, da se zedinijo raztresene narodnosti, tako n. pr. česka, poljska, ogerska, hrvaška, le edino Slovence hočejo zediniti z Nemci. Gospoda! To ne bode šlo. Stotine in stotine let se je vse mogoče in nemogoče poskušalo Slovence ponemčiti z lepo in s silo in ni šlo; pa mislite, da bode zdaj šlo, ko so narodnosti iz smrtnega spanja poklicane in ravno do dobrega oživele, ter se začele zavedno gibati?

Dvomimo, da bi to šlo (za svojo osebo smo tudi popolno prepričani, da ne bode šlo). Kako težavno je pa potem delovanje, kako negotov uspeh, če se dve nasprotni reči hočejo v eno celoto zediniti, ki druga drugo odrija, druga drugi nasprotuje! Zaupnega skupnega delovanja se tu ni nadejati, toraj tudi ne vspeha. Ena stranka vselej gospoduje, druga se pa kuja.

Mar li tu ni pomoči? Mislimo, da prav lahko. Naj se zedinijo v eno skupino vse nemške dežele: Zgornje in spodnje Avstrijsko, Solnograško, Tirolsko in nemški del Štajarske in Koroške in bo lepa skupina edinih in enakih moči. V drugo skupino pa naj se zedini slovenski del Štajarske in Koroške, Kranjska, Tržaško in Goriško z Istro. Res bi bila najmanjša skupina, pa saj bi bila enaka ali si najbolj podobna tvarina, ki bi kot ud cesarstva gotovo tako zvesto služila, kakor največa, česka ali nemška. Bili bi pa tu še marsikteri dobički. „Irredenta“ bi

bila h krati zamorjena in to bi bila večja dobrota za Avstrijo, kakor si znabiti marsikteri v trenutku še misliti ne zamore. Dalje: laški poželjivosti po Istri, Trstu i. dr. bi se kamnitna meja predstavila, ktere bi si Lah ne upal kmalo prekoračiti; in naj bi to poskušal, bi bila slovenska zedinjena skupina jez, ki bi ga ne prekoračil kmalo. Naj bi drugega ne bilo, že duh mišljenja, interesi slovenski bili bi laškemu popolno nasprotni, toraj z in za Avstrijo zedinjena skupina bi bila vse drugačnega pomena, kakor pa raztreseni malenkostni deli. Rekli smo z Avstrijo, ker sama skupina Slovencev bi se pač zedinjenemu laškemu kraljestvu nikoli ne mogla vbriniti, naj bila bi še trikrat večja; tega bi pa tudi osamljena nobena druga skupina ne mogla storiti. Za Avstrijo, ker Slovenec je imel vselej duha in srce za Avstrijo, toraj bili bi vsi avstrijski narodi o času vojske do zadnje hiše ob meji v domačiji med prijatelji; nasproti pa, ako bode „irredenta“ gospodarila (in to bode, dokler tako ostane, kakor je zdaj), bi bila v času vojske Avstrije z Laškim vsa naša vojska, kakor hitro bi Vipavo, kraške in idersko-gorenjske hribe prekoračila, že v sovražni deželi nasprotno „irredente“, ki bi povsod Lahom pomagala, Avstriji pa po moči škodovala. Biti pa o času vojske v deželi naklonjenih ali sovražnih prebivalcev je neznanskega pomena, kar vedó prav ceniti le tisti, kateri so dejansko poskušali. Toraj če bi se kdaj kaj predelovalo, naj bi se v merodajnih krogih to dobro pretehtalo in prevdario pro et contra.

Mi za vso svojo razpravo nič več vere ne tirjamo, kakor, kolikor se je sme za sanje sploh tirjati. A primerilo se je že, da tudi sanje so bile resnične pripovedbe ali naznanila sledečih prigodb in dejanj. In naj bi se kdaj une sanje dunajskega peresa (gl. Slov. št. 49) začele spolnovati, takrat priporočamo tudi naše sanje v resen premislek vzeti. Če bi se koščka Štajarske in Koroške odtrgala, ne more biti večjega zadržka in pomena, kakor če bi se dva koščka od Ogorske odtrgala ter česki in poljski skupini pridjala.

Vsekako pa je treba Avstriji oprezni biti, ter misliti na bodočo vojsko z Laškim in pa strupeni kači „Irredenti“ na vsak način glavo streti; če ne, se zna Avstriji poslednjič to z Istro primeriti, kar se ji je primerilo pred leti s 40.000 benečanskimi Slovenci, katerih srca gotovo za Avstrijo bijejo, a vendar so zá-njo zgubljeni. Bog varuj Avstrijo in Slovence te neizrekljive nesreče!

Državni zbor.

Z Dunaja, 4. marca.

Žuganje anarhistov.

Ko bi bili državni poslanci boječi, bi ne čakali sklepa državnega zbora, ampak bi jo nemudoma popihali domu. Prekucijski rogovičari začeli so namreč tudi njim žugati, in predsednik dr. Smolka dobil je od njihovega eksekutivnega odseka pismo, v katerem mu priporočajo, naj se nemudoma spravi od tod, ker bo sicer oborožena druhal prišla v zbornico ter zmlatila njega in poslance. K sreči pa v zbornici ni dosti strahopetnežev, zato je omenjeno žugalno pismo med poslanci zbudilo le veselost. Tako mogočna prekucijska stranka še ni, da bi med sejo pri belem dnevu oborožena marširala k državno-zborniški palači, in meni nič tebi nič iz nje vse popihala in zapodila. Poslanci toraj ne bodo bežali domu in zborovanje ustavili, ampak bodo čakali, da redovno poteče letošnje zborovanje. G. predsednik dr. Smolka je res mislil, da mu bo mogoče že o veliki noči za letos skleniti državni zbor, pa sedaj te nade več nima, ampak z drugimi vred, ki so prej enake misli gojili, sodi, da se bodo morali po veliki noči poslanci še enkrat vrniti na Dunaj. Budgetna obravnava se bode res pričela že v petek, ker se je danes razdelilo poročilo budgetnega odseka, dasiravno liberalna stranska godrnja, češ, da je nemogoče v dveh dneh obširnega poročila pregledati; vendar pa ni upati, da bi bilo mogoče jo prej do-

LISTEK.

Valerija.

Povest iz četrtega stoletja.

(Zapisal Ljubljanski.)

(Dalje.)

Ze je končala luna svojo pot za isto noč in že se pripravlja k počitku, ko prihaja jutranja zarija na svoje delo. Dan je, — in sicer dan praznični za neverno rimsko mesto; kajti za danes je od cesarja Dioklecijana napovedano veliko praznovanje, pri katerem se bo rimskim bogovom in boginjam očitno darovalo. Hrupoma in v velikih trumah hité malikovavski Rimljani na kapitol — v tempelj. Zbrana je že silna množica Rimljanov vsake vrste, od najnižjega do najvišjega; zbrani so tudi že vsi ajdovski duhovni, ki imajo darovanje malikom opravljati. Vse je že pripravljeno in slavnost se ima takoj pričeti, da le dojde cesar s svojim spremstvom; ali njega še ni in nemirno postaja ljudstvo, da bi bogovi vnovič ne bili razžaljeni, ko je napovedana ura že davno odbila.

Tudi na cesarskem dvoru, v Dioklecijanovi palači, je prisijala jutranja zarija in povabila vse — vse k

slavnosti. Dioklecijanu siloma trepeče srce, ko ne ve še, ga bote li osramotili njegova žena in hčerka njegova pred svetom, ali bote rešili njegovo in svojo čast. Kar kipí mu srce in kri, in krčevito zakliče svojemu slugi, naj pokliče cesarico in cesaričino, da urno vstopite k njemu. Pokoren stopi sluga k gospejma, ki — se vé, da o tej skrivnosti in nevarnosti ničesar vedel ni.

„Kaj? — Se obojavljate? Njih mar ne bode? Hočem videti, kolika je rimskega cesarja čast, ako me te, do sedaj najprvi moji ljubljenci hočeti osramotiti!“ — šepeta med saboj od radovednosti razgreti Dioklecijan.

Zdaj odpre sluga vrata in noter vstopiti Priska in Valerija. Neka vtujenost, neka bojazljivost se pač bere obema na obrazu, toda vse te pomanjkljivosti, ktere bi utegnili opaziti le ono oko, ki bi znalo za vse te srčne skrivnosti, zakriva navadnim očem zunanja lepota v obleki in bliščeči lišp.

Prihod obeh in pogled na nji nekako zaupno razpodi cesarju vso dosedanjo sanjarijo; v tem upanju spremeni včerašnjo ojstrost v hlinjeno prijaznost in prav po navadi, ko da bi se med njimi ničesar ne navadnega ne bi bilo pripetilo, z milim in vablјivim glasom zakliče: „Čas je tu; stopimo k slavnosti!“ Čudovit položaj — vsem trem!

„O britki trenutek, ko bi tebe nikdar ne bilo!“ — si pač mislite in v tistem srcu same sebi šeptate cesarjevi; toda prišel je, moral je priti; taka je volja Božja! Ni se pa tudi nič več premišljevat; odločiti se je treba. Skoraj da mirnih korakov stopi prva Priska, žena za možem; in Valerija? — ista pogumna Valerija? Gotovo se še v njenem, ljubezni polnem srcu niso nikdar sprehajali taki občutki, ali tem enaki, ko sedaj; nikdar ni še razburjeno morje s ktero si koli barko ali barčico s svojimi valovi tako brezobzirno ravnalo in je hotelo potopiti, kakor so v tem trenutku notranji valovi med „hočem“ ali „nočem“ motili njeno mladostno srce. Toda čas ne čaka več, le dalje hiti, in — za materjo stopa tudi hčerka. Burno in navdušeno pozdravi došle rimsko ljudstvo, in darovanje se takoj prične. Cesar opravi prvi daritev; kadilo potrese po ognji; za seboj povabi cesarico Prisko, ki — s tresoče roke spušča kadilna zrna na žrvjavo. In Valerija? — Tudi ona daruje; ljubezen do svetá — zmagala jo je! Čast cesarske hiše torej je rešena; ljudstvo vidi cesarski dvor združeno darovati in — vsa skrita in toliko koelјiva skrivnost bo skrita ostala in bode pozablјena pri vladarji. Dioklecijan s tem dejanjem utolažen pa tudi spolni obljubo in dano besedo; Priska in Valerija ste zopet ljubljenci njegovega srca.

vršiti kot proti koncu meseca marca. Razun tega pa imajo še odseki prav mnogo tako važnega dela, da ga nikakor ne bo mogoče zmagati pred veliko nočjo.

Justični odsek pretresa kazensko postavo, in minister dr. Pražak je včeraj priporočal, naj le marljivo zburujejo, da bodo do binkošti dovršili pretres omenjene postave. Iz tega se sklepa, da vlada nikakor ne misli državnega zbora skleniti že pred veliko nočjo, ampak zborovanje podaljšati do binkošti. Tudi obrtniški odsek bo komaj do binkošti dovršil svojo nalogo.

Današnja obravnava.

Došlo je nenavadno veliko prošenj ali peticij, med njimi zopet neka za predilsko železnico. Grof Coronini je nasvetoval, naj se ta prošnja natisne v stenografičnem zapisniku, kar se je tudi zgodilo.

Zatem se je prebrala neka interpelacija zastran zveze vzhodne železnice pri Tulnu.

Predlog vlade zastran železnice iz Mostara v Metković izročil se je v pretres budgetnemu odseku.

Postava o dolžnikih, ki ne morejo plačati svojega dolga, bila je sprejeta v tretjem branji, potem pa se je nadaljevala obravnava o petrolejskih jamah v Galiciji in Bukovini. Razložek med večino in manjšino državnega zbora je ta, da liberalna stranka zahteva, naj veljajo tudi za te jame enake določbe, kakor za rudarstvo, da bo toraj vsakdo imel pravico povsod iskati in pridobivati petrolej, kjer bo dotično pravico dosegel pri rudarski oblasti, ne da bi se mu smeli upirati posestniki dotičnih zemljišč. Večina pa tirja, naj pravica ostane lastnikom zemljišč.

Govorila sta danes o tej zadevi izmed liberalne stranke Menger in Maček, za večino pa sta se poganjala Bilinski, ki je jako izvrstno zavračal Mengerja, pa rusinski poslanec Kovalski. Za njim bo govoril še poročevalec Zatorski in potem bo glasovanje, pri katerem ni dvoma da bo obveljal nasvet večine. Druge reči danes najbrže ne pridejo na vrsto, ker je že zdaj ko to pišem tri četrt, na tri!

Velehrad.

(Dalje.)

Zunaj obzidja samostanskega na jugo-vzhodni strani stoji kapelica, imenovana Cirilka (Cyrillka). Pripoveduje se, da je sv. Ciril ondi krščeval; vsaj v časti je bilo to mesto od nekdanj. V sedanji obliki utegne biti iz XIV. stoletja. Dasi-ravno je bila s prva blagoslovljena na čast presv. Rešnjega Telesa, in je sedaj na čast razglašnja Gospodovega, se vendar sploh imenuje Cirilka ali kapelica sv. Cirila. Bila je vže jako zanemarjena in služila je za razne namene n. pr. v hram za smodnik itd., dokler jo je l. 1856 lastnik baron Sina prepustil nadškofu Olomuškemu, kateri jo je dal lepo in celó krasno popraviti do 1863. Na svoje stroške je naročil vanjo krilat altar, ki stane 12.000 gld., in ima v sebi Razglašenje Gospodovo (Marija z Jezusom in sv. Jožefom, pred njimi sveti trije Kralji), na krilih znotraj sta sv. Ciril in Metod, zunaj pa podobe sv. Evangelistov.

V tej kapelici nahaja se sedaj še druga dragocenost. Kedar so l. 1869 obhajali tudi na Velehradu tisučletni spominj smrti sv. Cirila, so poslali Rusje — Moskovski dobrodelni odbor slovanski — iz Petrograda po svojem poročniku na Dunaju preč. g. M. Rajevskem sprelepo sliko ali obraz sv. Cirila in Metoda z dragoceno svetilnico, naj gori pred njima, in to v znak čiščenja prvučiteljev slovanskih, pa spoštovanja do Velehrada. Podpisanih je dvajset slovečih mož, med njimi nekteri grofje p. Černajev, Majkov, A. Hilferding, Nik. Kirjejev itd. Olomuški nadškof Miroslav je rad dovolil, naj sliko Velehradski farář blagoslovi ter da obesiti, kamor se njemu pravo zdi. On jo je odmenil v Cirilko, kjer visi sedaj sprelepa slika na steni v njej na levi ali listovi strani, in pred njo gori iz zlata in srebra umetno izdelana lampa ali svetilnica.

V starem slovečem samostanu Rajhradskem so hranili od nekdanj znamenito svetinjo sv. Cirila. To so o slovanskem romanji menihi poklonili sv. Očetu Leonu XIII.; ta pa so jo darovali cerkvi na Velehrad, in prav za obletnico preslavne enciklike „Grande munus“ so jo sprejeli slovesno, čestili z mnogimi slavnostmi izpostavljeno v Cirilki 30. septembra, 1. in 2. oktobra l. 1881, ter jo potem shranili v altaru sv. Benedikta, in kedar se v počestjevanje izpostavlja, prižigajo pred njo pomenljivo svetilnico rusko.

Tako sta si na Velehradu roko podala Petrograd in Rim. „Velikodušni darovalci hočejo s tem Velehradski cerkvi poklonjenim darilom razodeti svoje pobožno čiščenje do sv. Cirila in Metoda, ktera po pravici častijo kot začetnika svoje krščanske omike. Nas katoličane more le veseliti, ako se razkolniki gledé čiščenja in prošnja svetnikov z nami vjemajo. Zdi se, da se slednjič približuje doba pravega in resničnega zedinjenja med zapadno in vzhodno cerkvijo, doba, ktere sv. Oče, pa tudi vsi pravi katoliki vže tako dolgo želijo,“ zapisal je tedaj v farne bukve spominjske velečastiti dekan Jos. Vykydal.

Ne dá se dopovedati, koliko je prav v ta namen pripomogla slavnost Velehradska leta 1863. Čuditi se mora človek, kedar vidi, kako je omenjena slavnost, pričeta iz čistih nagibov in v najboljše namene, verna, cerkvena, prav duhovna, postala občna, katoliška, narodna. V dokaz je ondotna spominjska knjiga, ktera spričuje, da je, kolikor že tisto leto na Velehrad prišlo jih na božjo pot iz vseh krajev, koder bivajo Slovani, tedaj da so se te slavnosti vdeleževali vsi rodovi slovanski. V dokaz so poročila, ktera opisujejo, da se je ta slavnost obhajala tudi po vsem svetu, koder živijo Slovani. Bila je sploh cerkvena, pa tudi narodna. Obhajali so jo po Moravskem in po sosedni Šleziji, v Olomucu in Brnu, po drugih mestih in po kmetih. Obhajali so jo vrli Čehi, ki so si tisto leto v Pragi dozidali sprelepo cerkev sv. Cirila in Metoda v predmestju Karolinskem. Obhajali bližnji sosedje Srbi ali Vendi v Lužicah, kateri so si osnovali takrat „towarstwo sv. Cyrilla a Methodia“ v ta namen, da izdaja knjige podučne in zabavne v duhu katoliškem. Praznovali so tisučletnico slovansko po cerkvah in po krščanskih hišah, po besedah in čitalnicah n. pr. po Poljskem, na Rusovskem, po Bolgarskem in

Srbskem, po Hrvaškem in Slovenskem. Ne morem in ne utegnem opisovati tega, kako se je omenjena slavnost vršila pri posameznih rodovih slovanskih; vsaj nam je to še v živem spominju. Opomnim naj samo o Slovencih nekoliko!

Slovenci, od nekdanj verni in domoljubni, so vselej radi sodelovali, kedar je šlo za vero in domovino. Da so se v novejših časih tega jeli tako vzajemno zavedati, je pa bistvena zasluga dveh mož, in to sta: Anton Martin Slomšek pa dr. Janez Bleiweis. Slomšek nam je vže l. 1852 vstanovil družbo sv. Mohorja in bratovščino sv. Cirila in Metoda. Znano je, v kateri namen je to storil, in da je v cerkvi sv. Jožefa nad Celjem postavil bratovski altar na čast tema našima blagovestnikoma. Vendar slovanske tisučletnice ni doživel; obhajal jo je vže v nebesih. Sad njegovega prizadevanja pa se je pokazal ono slavnostno leto slovansko. Komu ni več v spominju, kako smo obhajali Slovenci slavo sv. Cirila in Metoda l. 1863 po cerkvah, v slovenskih službah božjih in iskrenih pridigah, v Ljubljani in Gorici, v Mariboru in Celovcu, v Trstu in v Gradcu, po mestih in po deželi? Vsi naši časniki so veseli poročali o tedanjih prisrčnih slovesnostih. — Kakor po cerkvah, tako so obhajale se slavnosti po čitalnicah, v narodnih skupščinah. — Posebno pomenljiv je pri nas Slovence napredek, ki smo ga storili ono leto na književnem polji.

„Od l. 1859—1863 je šlo le počasi naprej, četravno vspešno, piše v pregledu slovenskega slovstva v l. 1863 A. K. Cestnikov (v „Novic“ l. 1864 str. 12), letos pa je napravila naša književnost orjaški skok namesti dozdej navadnega koraka. Dospeli smo letos tako visoko, kakor še menda nikoli popred. Naša skrb mora tedaj biti, da vzdržimo na tej visočini domačo književnost ter da se ne damo riniti ne za las nazaj.“ Potem našteva slovstvena dela: Novinarstvo. Cvetje iz domačih in tujih logov. Društvo sv. Mohora. Muzikalno slovstvo. Različna dela. V drugih narečjih se je spisalo o slovenskih zadevah itd. — Posebej naj tukaj povem, de takrat se nam je rodila in naslednje leto delovati jela „Slovenska Matica“ in l. 1860 v bratovščino prekrščena je vspešneje gibati se jela „družba sv. Mohorja.“ Tisto leto dovršeno je bilo novo „Sveto Pismo“ v slovenskem prevodu, in odložena osoda „Slov. Slovarju.“ Takrat je prikazal se nam „Zlati Vek“, o tisučnici ss. Cirila in Metoda, pa v spominj 1800letnice sv. Mohorja in 400letnice sv. Nikolaja; in „Zgodovina ss. apostelnov Cirila in Metoda“, česki spisal dr. J. Bily, poslovenil prof. J. Majeiger, o kateri prav pišejo „Novice“: „Naj bi se ta spomenica — z 20 podobami ličnih lesorezov — ne pogrešala v nobeni čitavnici, v nobeni farni bukvarnici, v nobeni slovenski hiši („Nov.“ 1863 str. 228).“ Tedaj je izšla M. Majarjeva vzajemna slovnica ali mlavnica slavjanska in J. Marnova slovnica staroslovenska. Takrat je dovršil „Abuna Solimana“ in v Cvetji Janežičevem „Ss. Cirila in Metoda“ prigodbe in povesti v spevih Anton Umek Okiški. To leto je rodil se „Jezičnik“ in naročil se prekrasen napev J. V. Koseskega slavo-spevu slovenskega oratarja „Kdo je mar?“ — Tedaj se je zložilo tolikanj lepih pesmic, životopisov, drugih umotvorov na čast ss. Cirilu in Metodu, katerih so polni ondašnji časniki, koledarji, različni književni

II.

Plačilo sveta.

Rimsko kraljestvo je od svojega početka sem menjevalo s svojo vlado. Od početka vladali so Rimljane kralji, toda Rimljani so se vedno bolj naveličali kraljeve vlade ter so poslednjič pregnali zadnjega svojega kralja Tarkvinija; namesto kraljestva postavili so si ljudovlado ali republiko.

Kaj pa je to, ljudovlada ali republika?

V deželi, ktero vlada kralj ali cesar in se zavoljo tega ona tudi kraljestvo ali cesarstvo imenuje, se pravica do tega gospodarstva ohrani pri tisti družini; tako, da, ko oče, kralj ali cesar odmrje, njegov sin nastopi gospodarstvo in tako vedno naprej, kakor n. pr. pri nas v Avstriji. Kjer imajo pa v deželi ljudovlado, ondi pa ne gospodari le ena oseba ali družina, kralj ali cesar, — saj ga še nimajo, — ampak, kakor že ime samó naznanja, ljudstvo samo vlada, gospodari. V taki deželi si namreč ljudstvo po sporazumljenji za eno ali več let izvoli določeno število odbornikov iz svoje srede, kateri v tej dobi skupno oskrbljujejo vse deželne potrebe po v to napravljenih postavah. In tako ljudovlado so imeli Rimljani mnogo let. Rimsko ljudstvo pa je

postajalo čedalje bolj mehkužno; in to spačeno rimsko ljudstvo ni zdaj nič več imelo uma in sreca za pravo državljansko moč; ta nezmožnost, vladati se, pokopala je slednjič ljudovlado ali republiko. Leta 29. pr. Kr. namreč je Oktavijan Argust priplezal do nove časti; rimsko starašinstvo si ga je za vladanje izbralo in dalo mu ime: Imperator-cesar. In od zdaj naprej so rimske dežele vladali cesarji. Znano nam je, da so tih cesarjev nekteri bili siloviti sovražniki Kristusove vere; deset izmed njih poznamo, ki so osnovali očitno preganjanje kristjanov; in zadnji izmed tih krvoločnih ajdovskih cesarjev rimskih je bil Dioklecijan, oče nam že znane Valerije. Do časa Dioklecijanovega je zraven rimskega cesarja tudi rimsko starešinstvo imelo še nekaj, kolikor toliko, besede in oblasti pri vladanji; Dioklecijan je pa rimskemu starešinstvu vso pravico odvzel ter je odpravil razne republikanske naredbe, ki so se bile do njegovega časa, ako tudi samo na videz obdržale. Zato pa ni hotel stolovati v Rimu; ampak prestavil je svoj sedež iz Rima v Azijo, v deželo Bitinijo, kjer je stoloval v mestu Nikomediji, zdaj Izmid imenovani, ki leži ob morji „Marmara“ imenovanem.

V Azijo, v Nikomedijo torej zdaj stopimo z Dioklecijanom in njegovo družino. Krasna poslopja

si je dal tukaj Dioklecijan sezidati za svoje stanovanje; in mesto se je od dne do dne zvekeševalo in lepšalo, tako, da je bilo vredno imena cesarske stolice. Istinita težava je pa bila, samemu vladati toliko obširno državo in toliko ljudstva. Da bi Dioklecijan državo lagljeje obdržal na vajatih, izvoli si k vladanju tovariša, cesarja Maksimijana, kteremu v gospodarstvo odda Afriko in Italijo; sam si pa prihrani Azijo in Donavske pokrajine. Še te dežele dajale so Dioklecijanu obilne skrbi in, da bi še prosteje dihal pri svojem vladanji, si l. 292 nekega navadnega človeka, toda vrlega in srčnega vojaka, Galerija z imenom, izvoli v sotovarša; vendar tako, da je vrhovno oblast čez njega le Dioklecijanu ostala. Celó posinovil ga je in mu dal v zakon svojo hčerko, nam znano Valerijo, kristjano — odpadnico. Rada ali nerada morala je Valerija v zakon. Takrat namreč so ženitev svojih otrok stariši sami preskrbovali; očeta sta se med seboj pogodila in sklenila zakon, tako da se ženin in nevesta popred mnogokrat še poznala nista. Ko sta se pa očeta do dobrega zastopila, praznovali so ženitovanje z veliko pojedino.

(Dalje prih.)

glasniki. Koliko čitalnic se je takrat porodilo, koliko iger zvršilo, koliko novih podob ali kipov o slovanskih blagovestnikih izdelalo in postavilo po cerkvah in hišah, koliko novih časnikov ustanovilo! Kedar smo l. 1863 Slovenci šteli le 6 svojih časnikov, šteli smo jih l. 1883 vže 26, in ako se časniki nekako méřilo duševnega napredovanja posameznih narodov, dajó v tem obziru gotovo izvrstno spričevalo — kaj še le l. 1884 — Slovencem!

(Konec.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. marca.

Notranje dežele.

Mnogokrat človek ne vé, ali bi se trmoglavosti in zlobnosti *levičarjev v državnem zboru* smejal ali pa se jezil nad njimi. Njihovo glasilo, v Čedah izhajajoča „Bohemia“, se kar nič ne sramuje predlog dr. Rusa gledé razkroja Česke kraljevine v nemško in česko administrativno polovico „pošteno ponudbo miru“ imenovati. To toraj naj bi bilo pošteno, kar se naravnost protivi zgodovinskemu in državnemu pravu česke kraljevine? Nemci tega tako ne verjamejo in bi jim kaj tako nemogočega tudi na misel ne bilo prišlo, ako bi ne bili na nasprotni strani. Tako je pa vse dobro, kar ravno pride, da se le nasprotuje. Da se predlog ne bo sprejel, je porok cela desnica, ki se mu bo, kakor en mož uprla; edina zguba, ki nas bo potem zadela, bo zguba zlatega časa, ki se bo zopet za nepotrebne debate porabil, ko se bodo pred tem tolikanj potrebne postave o socialnem vprašanji in še o marsičem drugem zaradi zlobne levičarske trme zopet zavleklo. In taki ljudje se še upajo ljudstveni prijatelji imenovati?

Moravske novice. Čehoslovanom po Moravi se še nekoliko slabše godi, kakor nam Slovencem, kar se tiče narodnega zatiranja. V Brnu imajo nemško tehnično veliko-šolo, ki ima tako malo učencev, da vsak veliko-šolec državo na leto okroglih 1000 goldinarjev stane. Profesorja, ki predava prirodoslovje, hodi samo jeden dijak poslušat. In vendar, pravi „Politik“, bi se Čehoslovanom sè zasramovanjem odgovorilo, ako bi slovansko veliko-šolo v Brnu zahtevali, če tudi bi zadosti učencev imela. „Društvo českého národního divadla v Brně“ odpisalo bo ta teden na Dunaj deputacijo k denarnemu ministru. Prosila ga bode, da naj dovoli napraviti rečno loterijo za stavbo českého gledišča v Brnu.

V **trgovinskem ministerstvu** se je izdelal načrt postave, po kateri se bode pismonoscem plača vravnala in zboljšala. Dotično postavo bo menda državni zbor še letos potrdil.

Lov za Kammererjem je na **Dunaji** jasno dokazal, da ni res, kar so levičarji čekali, da se Dunajčani nezadovoljne čutijo pod varstvom izjemnega stana. Ravno narobe; tu in tam čuje se celó zahtevanje, da bi se proglasila hitra sodba za take tiče, ki z revolverjem in dinamitom delajo. Saj se jim je pa tudi glava obesila, tem levičarjem, od kar so videli, da narod sam hudodelca lovi, kteremu so oni skrivališče dati želeli, ker so proti vpeljavi izjemnih določil glasovali.

Hrvaška kraljevina se kot taka ne bo vdeležila **ogerske deželne razstave**, če tudi ravno brez posamičnih hrvaških izdelkov ondi ne bo ostalo. Hrvatje so zahtevali od Madjarov, da če ravno želé na razstavi tudi hrvaško blago videti, naj mu odkažejo poseben prostor v razstavi in pa ime razstave se mora spremeniti. Razstava se bo po dosedaj veljavni postavni določbi ogerska deželna imenovala. Hrvatje pa zahtevajo, da se ime spremeni v naslov: „Razstava pridelkov iz dežel ogerske krone“, kar se nam čisto prav in pametno zdi. Madjari so jim pa prvo in drugo zahtevanje odbili. Če je pa tako, si mislijo Hrvatje, pa sami razstavljajte, kolikor je vas volja, pri nas bomo pa čez tri leta pokazali, kako daleč smo prišli sami na-se oprti brez vaše podpore in pomoči. In res, pri tem bo ostalo. Ban grof Khuen si je sicer mnogo prizadel, da bi Hrvaško dostojno na razstavi zastopano videl, in je iz tega namena profesorja dr. Kršujavega v Budapešt poslal, da bi se s trgovinskim ministrom zaradi posebnih ugodnosti pomenil, ktere naj bi se Hrvatom pripoznale, ako bi se razstave vdeležili, toda tudi to poslanstvo je bilo popolno brez uspeha. Vrh tega se je pa tudi podpredsednik hrvaške kmetijske družbe, ki je ob enem državni poslanec in velikoposestnik v Slavoniji, g. Karol pl. Mihalovič, tako izrazil, da bi ne bilo dobro, če bi se Hrvatje razstave vdeležili. „Zasramovali nas bodo ondi, pravi Mihalovič, kakor se nam je to ob enakih priložnostih že večkrat zgodilo. Vrh tega pa ne bi rad, da bi madjarski pridelki naše v senco stavili, kar bi se pa izvestno zgodilo, če pomislimo, koliko se je v poslednjih letih kmetijstvo in obert po Ogerskem podpiralo, in kaj so Madjari pri nas v tem oziru storili. Med tem, ko so se ondi stotisoči žrtvovali, na Hrvaškem tudi ljuknastega vinarja ni bilo videti, in zato nam sedaj ni mogoče z Madjari tekmovati.

Ribarsko vprašanje v adrijanskem morji med laškimi in našimi ribiči se bo še ta mesec do-

ločno rešilo. Predrazprave so dokončane in na 17. t. m. sešla se bo menda komisija v Gorici. Ako bi se ne zamogli sporazumeti, obrnili se bodo do kake velesile, ki naj bo določila, kje naj se potegne meja. Nerazumljivo nam je, kako je mogoče tukaj-le toliko teškoč najti, ki jih v resnici nobenih ni. Krajna črta potegne naj se po sredi Adrije in mir besedi mora biti; adrijansko morje je ravno tako naša vlast, kakor ga požrešna „irredenta“ za se hoče imeti. „Ilirec je bil že močen na morji, ko je Rimec se še le učil ladje tesati“. Čemu toraj treba toliko komedije?

Interpelacija, ki jo je v **ogerskem državnem zboru** poslanec Cötvös gledé izgnanih anarhistov stavil se glasi: „1. Ali je ministerskemu predsedniku znano, da so se delavcem in socialistom njihove osebnosti in politične pravice, ktere so jim po ustavi zagotovljene, hudo žalile. 2. Vsled kterega postavnega določila ali ukaza se je vršil izgon. 3. Kako se misli minister opravičiti, da se socialistom v našo deželo iz Avstrije pregnanem odteguje pravno varstvo in pravica na delo. 4. Ali misli minister to neustavno postopanje kmalo odstaviti?“ Mi bi k tem štirim vprašanjem dostavili še peto in to bi bilo: Ali ne zasluži poslanec Cötvös, da se mu odmah mandat odvzame, sam pa da se po pandurjih iz Budapešte domu izžene? Med tem, ko že visoko-liberalna Angleška, kjer je vsak tja pribegli hudodelec osobno varstvo našel, sama pripozná in velesilam skupno energično postopanje proti anarhističnemu prevratnemu sovražniku priporoča, se v ogerskem državnem zboru poslanec Cötvös osmeši in zaradi tega izvržka človeške družbe z neumestnimi interpelacijami čas trati!

Ogri bodo zidali v Reki palačo za pomorske oblasti, in je trgovinski minister dotični načrt postave poslaniški zbornici že predložil. O razgovoru železnične zgradbe iz Munkacza na rusko mejo je rekel Tisza, da je prepričan, da Rusija z Avstrijo in Nemčijo v miru živeti hoče; vendar se pa ona tudi za nasprotni slučaj pripravlja. Po njenem zgledu moramo se tudi mi ravnati in ravno železnica Munkacz-Biskid je v vojaškem obziru jako pomenljiva.

Na **Ogerskem** hoče nasprotna stranka in z njo združena konservativna in klerikalna stranka Tiszino ministerstvo na vsak način po svetu pognati. Posebnega programa ne bodo nikakega razvijali, pač pa mislijo izdati nekaj poziv na svoje volilce, kjer se bo devetletno delovanje liberalne Tiszine vlade ljudstvu v pravi luči pokazalo in oestro obsojevalo, ob enem pa narodu priporočalo, da nikar liberalce voliti. Podpisali bodo poziv jako odlični politiki in nekaj velikega plemstva. V zbornici poslancev je Cötvös ministra prijemal, zakaj so se tudi iz Budapešte anarhisti izganjati jeli? Minister Tisza je rekel, da mu bo na to drugokrat odgovoril. Ko sem bil na Dunaji, pravi Tisza, izrazil sem ondi željo, da bi nam ob enakih priložnostih, kadar bodo zopet iz Dunaja anarhisti izganjali, to vsaj popred naznanili.

V **Budapeštu** zasačeni anarhistični vrednik Armin Prager je rekel pri zaslišanji pred preiskovalnim sodnikom, da se ne čuti krivega, in da mu ni ničesar znanega ue o Eisertovem umoru in ne o drugih anarhističnih načrtih. V stanovanji našli so nabrušeno bodalo in cel koš anarhističnih pisem in tiskovin. Za dunajskimi socialisti, ki so se v Budapeštu naselili, prišli so tudi dunajski detektivi (skrivni policaji), ki jih bodo nadzorovali. Ali so se budapeštanski anarhisti tudi dunajskih hudodelstev vdeležili ali ne, ni še dokazano. V soboto zvečer podal se je nek detektiv v beznico, kjer so se anarhisti zbrali. Spoznali so ga in ob enem z vsklikom „Naderer da!“ (ovaduh je tukaj) tako neusmiljeno po njem planili, da so ga malo živega pustili; pa še ubili bi ga bili, ko bi jim ne bil z veliko težavo ušel, kjer so ga dobri ljudje v varstvo vzeli.

Vnanje države.

Iz **Srbskega** zvedeli smo, da bodo letošnje leto v starodavnem samostanu Žica kronali kralja Milana. Žica je v Srbiji kraj, kjer so se dali venčati vsi prejšnji vladarji iz staroslavnega velikega cesarstva srbskega. Vsakemu caru napravili so v samostanskem obzidji nove vrata, skozi ktere je vstopil in so jih zopet odmah zazidali. Ako se ne motimo in če se vest kraljevega kronanja potrdi, napravili bodo letos sedme vrata, skozi ktere bo v staroslavni samostan prvi srbski kralj vstopil. — Radost zaradi prihoda našega cesarjeviča v Beligrad je velika, ter se smatra za vidno znamenje prijateljskih razmer med obema državama. — Med Srbijo in Bolgarijo pričele so se obravnave tikajoče se medsebojne izdaje navadnih hudodelcev.

Na **Svedskem** so bili ministri od državnih poslancev toženi. Preiskava je dolgo trajala, ter se zvršila z dejansko obsodbo državnega ministra Selmerja, ker je protiustavno postopal. Na kraljevo povelje predložila se je obsodba justičnemu oddelku v razsodbo.

Kretanci obrnili so se po brzojavni žici do turškega sultana, da naj jim nikar ne vsiljuje turškega guvernerja na otok, ker ga ne marajo in bi tako imenovanje nič kakor nemir provzročevalo. Nadjajo se, da dosežejo, česar želé, ker jih bo angleški poslanik lord Dufferin podpiral.

„**Fenirji**“ pravijo, da za krivičnosti, kolikor jih je Irska že pretrpela, ni družega zadostovanja, kakor če se ves London z dinamitom raz-

suje. Odonovan Rossa imenuje se grozni človek, okoli kterega se „fenirska“ morilna zadruga zbira, ktera si bo vse prizadela, da bo London in z njim vred Gladstonovo ministerstvo razsula. Kakor silen ognjenik, taka so tla pod Gladstonovimi nogami in strahovito bo danes ali jutri pod njim zagromelo in zmešnjava se bo pričela, da je ne bo konca ne kraja. Notranja [politika] je že tako zavožena, da nobeden več ne vé, kako bi jo zopet na pravi tir spravil, zunanja pa tudi za las ni boljša. Današnji parlament nima moža in ne stranke, ki bi z zavestjo lahko rekel: „Evo me, jaz vam hočem z državnim vozom zopet tako zavezati, da bodo vsi zadovoljni“. S kakimi nadami vsedel se je stari Gladstone na stol prvega ministra in kaj je dosegel? Toliko ko nič! V deželi fenirji, v Afriki Mahdi in Culukafri, v Aziji se bo Rus enkrat oglašil, vojna moč pa razkosana, da je joj! „Fenirji“ si na vso moč prizadevajo, da bi vničili Gladstonove poskuse, kako bi se dale irske razmere zboljšati. Dan na dan hujskali so irskega kmeta, da naj se jim pridruži, da bodo skupno zahtevali odcep Irske od Angleške. Gladstonu se je čez dolgo časa vendar posrečilo irske kmete z vpeljavo novih postav za-se pridobiti. Odprl se jim je tudi parlament in — Parnellova stranka je nastala. Jela se je po postavnem potu pogajati z Gladstonom, kar je pa „fenirje“ tako razdražilo, da so svoje strašno rokodelstvo iz Dublina v London prenesli. Nadjati se je od opreznosti angleških redarjev, da se grozni načrt ne bo spopolnil.

V **severni Ameriki** se menda javno na to dela, da se mora London razsuti. Samo po sebi se razume, da so to irski „fenirji“, ki ondi rogovilijo in angleške svoje brate z dinamitom preskrbujejo. Angleška vlada se je zaradi tega vzroka obrnila s pismom v Washington, ter vlado združenih držav opozorjuje, kaj da se ondi godi. Angleška misli tudi druge evropske velesile za-se pridobiti, ki bodo z združeno močjo postopale, ako bi se dinamit še nadalje za izvršitev hudodelskih namenov v Evropo pošiljal.

Francozom se v Tonkingu primerno dobro godi, kakor uradno poročilo iz Hanoja od 1. t. m. poroča. Svoje vojake so po sedmih pagodah postavili ob sotočji reke Song-Can, kterim so še cel batalijon legije inostrancev za pomoč pridali. Na pustni ponedeljek zvečer so jih sovražni Anamiti dvakrat napadli, pa obakrat brezuspešno in so mnogo svojih ljudi zgubili. Francozi imajo samo enega ranjenega.

Iz **Afrike** došla je uradno potrjena vest, da so Angleži zmagali nad uporniki. Tokar se je udal 2. t. m. brez boja generalu Grahamu ter so prebivalci navdušeno sprejeli angleške vojake, kajti ustaši so jih hudo stiskali. Vstaši pobegnili so v gore. Vstaški general Osman Digma utaboril se je osem milj od Suakima in misli ondi Angležev pričakovati. Na Angleškem je „Times“ raznesla novico, da je general Graham dobil ukaz, odmah z vso angleško posadko Sudan in Egipt zapustiti in se domu podati. Če je ta vest resnična, potem tisti, ki je to bedasto povelje izumil, zasluži, da bi ga do smrti v Afriko pregnali in Mahdijevim ustašem izročili. Komaj, da se je Angležem enkrat nekoliko posrečilo, svojo vojaško čast rešiti; komaj da so jeli zmagonosno prodirati in vstajnike nazaj potiskati, se John Bull v Londonu domisli: sedaj le bi bil pravi čas, vojake odpoklicati in tako vse vničiti, kar je Gordon in kar je Graham dosegel.

Izvirni dopisi.

Iz **Biljane na Primorskem**, 2. marca. Ruski cesarjevič, sedanji car Aleksander III., vstanovil je posebno društvo visocih plemenitašev, takrat, ko je živel še njegov oče Aleksander II., osvoboditelj Balkana. Predsednik temu društvu je bil sam cesarjevič, k udom tega društva je pripadala tudi vsa carska družina. Kakšen paragraf je stal na prvem mestu tega društva? Ta-le: Kdorkoli izmed udov bi se drznil, izvzemši silo in potrebo, drugače govoriti, kakor v sveto-ruskem jeziku, ta mora plačati 333 rubljev denarne kazni. Sicer ne bom zatrdoval, da denarna kazen je bila tolika, a dozdeva se mi, da bilo je tako.

Kaj se zgodi nekega dne? Nekega dne stopi oče pred sina in da bi se nekoliko pošalil, ga nagovori v nemškem jeziku. Hitro pritegne sinko, rekoč: Čača plati 333 rubljev. In čača jih tudi plača.

Kakoršno društvo je bilo na ruskem dvoru, bi bilo dobro, da bi bila taka društva po vsem slovanskem svetu, in ako ne za tako veliko globo, pa za manj in za dosti manj in sicer po premožnih razmerah vsakega slovanskega društva, denar naj bi se pa porabil v prosepah narodnih šol. Taka društva bi morala biti ustanovljena posebno na mejah posameznih slovanskih pokrajin. Enako tako društvo bi stalo dobro tudi na Primorskem. Glavni paragraf našega društva bi se moral glasiti: Kdorkoli

izmed udov bi se drznili, izvzemši silo in potrebo, drugače govoriti, kakor v slovenskem jeziku, ta mora plačati toliko . . . za vsak prestop. In zakaj to? To bi bilo za to potrebno, ker govoré Slovenci večkrat rajše v tujem jeziku, kakor pa v slovenskem, posebno radi kramljajo v nemškem ali furlanskem ali italijanskem, da! kar je najbolj žalostno: sliši se še celó v tujih jezikih govoriti po čitalnicah in po raznih družih društvih. Koliko Slovencev se na ta način ne izneveri! koliko družin se ne sprevrne čisto na laško stran! in v kolikih vaseh ne zamira duh slovenski! Nekdaj je bila vas Dolenje — slovenskega jezika, a zdaj je laškega, nekdanja je bila vas Ločnik slovenskega jezika, a zdaj je že laškega in tako dalje, in tako dalje po Furlaniji, po Benečanskem. Pristaviti moram: ako že nočemo vstanovljati takih društev, vstanovljajmo saj čitalnice, bralna društva, politična društva. Naj bi imeli več Lavričev, toda bil je le eden. Vendar Lavriči vstane!

Domače novice.

(Gospoda deželnega predsednika) barona Andreja Winklerja, imenovalo je čebelarsko in sadje-rejsko društvo kranjsko za svojega častnega člana v obnem zboru 2. t. m.

(Imenovanja.) Minister pravosodja imenoval je pristava okrajne sodnije v Ilirski Bistrici dr. Jakoba Kavčiča za deželne sodnije pristava v Ljubljani in auskultanta Josipa Stariča za pristava okrajne sodnije v Ilirski Bistrici.

(Odlaganje slovenskega skladatelja.) Njegovo e. kr. apostolsko Veličanstvo blagoizvolilo je s prejšnjim odlokom od 21. februarja t. l. premilostivo sprejeti prvo knjigo F. S. Vilharjevih glasbotvorov!

(Obrtniški nadzornik) za Kranjsko, Štajarsko, Primorje in Dalmacijo g. dr. Valentin Pogačnik, prišel je službeno v Ljubljano, kjer se bo nekaj dni s tukajšnjimi obrtniški zadevami bavil.

(„Kmetovalec“) imenuje se nov list e. kr. kranjske kmetijske družbe, ki bo dvakrat na mesec izhajal in 2 goldinarja na leto veljal. Tiska se v Blaznikovi tiskarni in je prva številka že izšla.

(Včerašnja številka „Slov. Naroda“) naročilo si je državno pravdnštvo za-se, ako se ne motimo zaradi dopisa iz slovenskega Štajarskega od 1. marca. To je prva konfiskacija slovenskega lista po novem letu v Ljubljani.

(Statistika ljubljanskega mesta od 1. januarja do 31. decembra 1883.) Rojenih je bilo iz zakonskih zvez 585, iz nezakonskih 285; med temi je 461 fantičev in 441 deklet. 32 otrok je mrtvih bilo porojenih. Gledé veroizpovedanja je med novorojenci 6 luteranov, ostali so katoličani. — Pomrlo je otrok 311, ki niso petega leta čakali; med temi je bilo 184 fantov in 127 deklet. — Poročilo se je 223 dvojic. 175krat sta bila ženin in nevesta sameca, 4krat vzela sta se vdoveca, 31krat vdovec dekleta in 13krat pa vdova fanta. — Odraščenih je umrlo 1068 in sicer za navadnimi boleznimi 1021, za nalezljivimi 37, po nesreči 7; dva sta bila samomorilca, enega so pa ubili. Najvišja starost znaša 92 let in to je dočakala ženska, najstarejši možak je pa v 88 letu oči zatisnil. Sploh je pa odhod iz tega sveta prihod nanj za 166 osob presegal. Ako si smrt in porod v tej razmeri 150 let ostaneta in bi v Ljubljano ne prihajalo ptujcev — bi prebivalstvo izmrlo.

(Tatvina.) V prodajalnico železnine na Križevniškem trgu zahajal je ta predpust kleparski učenec g. K. ploščevino kupovat. Vselej, kadar jo je potreboval, pustili so ga gg. trgovski pomočniki, če so ravno z drugimi ljudmi opraviti imeli, samega v skladišče, naj si le izbere, kar potrebuje. Nadopolni dečko je ubogal. V skladišču vidi poleg železja in ploščevine, tudi več stotov svinca za lovec, kakor se za zajce in tiče potrebuje, v vrečah naloženega. Tega bi tudi potreboval, si misli bistro, in že ga jame vrečico za vrečico na okno skladati. Ko ga je bilo že za enkrat zadosti, učenec še ploščevino vzame in odide. Zvečer gre z vozičkom v knežji dvor, kamor ono okno drži, naloži se svinčenim blagom nabasane vreče in hajd domu. Doma so se zajčarji in ptičarji prelili v kepo, ki jo je mladi fabrikant na dunajski cesti v denar spravil. Tako si je spriden dečko vedel ves predpust skromno svoje rokodelsko življenje oslajevati. Z vrčem pa le tako dolgo po vodo hodiš, dokler se ne razbije. V prodajalnici

železa so zapazili, da je svinca vedno manj, če tudi ga nihče ni kaj prida kupil in takoj se je sum na kleparčeka obrnil in to tem več, ker se je na pustni torek skoraj cel dan okoli prodajalnice pred Križanki šemil. Še tistega dne proti večeru gre zopet v prodajalnico in ploščevine zahteva; pomočnik mu jo po stari navadi odkaže, ter se čez nekaj časa prav po tistem za njim splazi. Videl ga je, kako je kleparček hitel svinčenino na okno nakladati, kjer je pa že drug čakal in jo ondi skladal na voziček. Drug pomočnik teče okoli, da zunanjega tatu za ušesa prime, ko med tem prvi kleparčeka v roke vzame. Ako smo prav podučeni sta ga menda okoli 20 stotov (centov) na ta način pokradla.

(Na Tržaški cesti) blizu tovarne za duhan je nekdo novo hišo pozidal. Že je bilo vse gotovo in ni več družega manjkalo, kakor prebivalcev vanjo, kar prideta minuli teden dva moža proti polnoči z vozom tja, snameta duri in okna ter jih znosita na voz. Potem se spravita nad pohištvo, kar sta ga ravno ondi dobila, namreč mize, stole in klopi, podobne in še marsikaj družega pobereta in tudi na voz naložita ter se zopet v mesto pri tržaški mitnici vpeljeta, pri dolenjski pa beli Ljubljani zopet hrbet obrneta. Kakor se sodi, si je nekdo, ki novo poslopje gradi, na ta čisto nov način k pohištvu pripomogel.

(Nož.) V pondeljek pričele so se v Ljubljani porotne obravnave. Prvi na vrsti je bil vlačugar France Nachtigal iz Smlednika doma, 29 let star, ter se je imel zagovarjati zaradi hudodelstva uboja, ker je pred Laznikom v gledaliških ulicah meseca decembra lanskega leta nekega delavca z nožem oklal, da je taisti čez teden dni za rano umrl. Nachtigal ni nič vreden človek in je v svojem življenji že zaradi tatvine in vlačugarstva, več ko pol-drugo leto sedel. Porotniki so ga spoznali krivega ter je obsojen na pet let hude ječe v faro sv. Jurja. V posebno zadovoljnost priznavamo, da se je letos tadaj prva porotna obravnava vseskozi v slovenščini vršila. Predsednik obravnave je bil deželni sodnijski svetnik g. dr. Kapretz, zatožnik državnega pravdnštva namestnik g. Šetina in zagovornik g. dr. Ahačič.

Razne reči.

— Cesarjev dar. 300 gold. prejel je samostan č. oo. minoritov v Piranu za popravo cerkve in ubožnega samostana.

— Velik slovanski koncert slovanskega pevskega društva na Dunaji. Veliki plakati na Ringu in drugod vabijo na Dunaji biva-joče Slovence k veliki koncertni besedi, ki jo priredi slovansko pevsko društvo dunajsko v četrtek 6. marca t. l. in sicer v krasnih dvoranah dunajskega vrto-gradnega društva (Blumensäle der k. k. Gartenbau-gesellschaft I. Parkring.) Peli se bodo zbori v raznih slovanskih jezikih: ruski od Matjuka in Glinke; malorusk od Lawrowskija; česki od Dvořaka, Tovačovs-kija, Bendla itd. Mej zbori je nov slovenski od g. Ant. Nedveda, kojega je skladatelj pred kratkem posvetil slovanskemu pevskemu društvu. Dalje sodeluje več na Dunaji slovečih umetnikov in umetnic. Prvo-krat nastopi ženski pevski zbor slovanskega pevskega društva. Kdor rad posluša slovansko petje in je vnet Slovan, naj ne zabi obiskati ta izvenreden slovanski večer.

— Ko je znana judovska igralka Sara Bernhardt nedavno v Parizu igrala ulogo „Kameliendame“, imela je obleko, ki ni stala nič manj nego 16 tisoč frankov! Če tu ni zapravljivosti, je pa tudi ni nikjer!

— Vrednost zemlje na Francoskem. Iz ravnokar priobčenega statističnega pregleda se spozna, da je vsa obdelana zemlja na Francoskem vredna 91.584 milijonov frankov. (Frank = 50 kr.) 57.500 milijonov so vredne njive, 14.800 travniki in pašniki, 6888 vinogradi, 6257 gozdi (primeroma jako malo), 3829 milijonov pa sadni vrti parki in drugi vrti (primeroma jako veliko).

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 4. marca. V odboru za kazensko novelo izjavil se je minister dr. Pražak, da bo državnemu zboru tudi še po veliki noči zborovati treba. Prosil je odbor, naj bi se še v tem zasedanji poprijel kazenske postave.

Rim, 4. marca. Prince Leopold bavarski in princesa Gizela obiskala sta kralja in kraljico, ktera sta jima popoldne pohod vrnila. Prince in princesa sprejela sta na to

bavarskega poslanca na kraljevem dvoru in pa soprogi obeh bavarskih poslancev v Rimu.

Bern, 4. marca. Predsednik anarhistov Kennel prijet. Preiskali so njegovo stanovanje, kaj se je našlo, se ne pove.

Bern, 5. marca. Tukaj so prijeli nekega Schulzeja, ki je bil glavni agitator švicarskih anarhistov.

London, 5. marca. General Graham naznanja vojnemu ministru, da se je podal v Trinkitat kjer se bode 5. marca vsa njegova vojna sila zbrala. Povsod je naletel na zapuščene arabske vasi, kar jih od Tokarja proti jugu leži. Vrh tega je dobil dva topa, ki so jih vstasi popustili, jako mnogo streliva in tisoč pušek.

Kahira, 4. marca. General Graham je dobil ukaz podati se odmah v Trinkitat, kjer naj čaka inštrukcij.

Umrli so:

4. marca. Franc Ciber, kajzarjev sin, 2½ leta, Hauptmanca št. 5.

V bolnišnici:

1. marca. Gregor Povše, dninar, 40 let, srčna vodenica.
2. marca. Janez Vodnik, dninar, 33 let, jetika. — Franca Maver, delavka, 25 let, jetika. — Lorene Zanoškar, kajzar, 72 let, pljučnica.
3. marca. Matevž Stergar, delavec, 63 let, pljučnica.

Tujci.

3. marca.

Pri **Maliči**: Robert Wedl, železnični vradnik, z Dunaja. — Lederer, kupec, z Dunaja. — Julija Nieferrgall, zasebnica, iz Kamnika. — Henrik Nieferrgall, zasebnik, Radolice. — Josip Močkar, duhovnik, z Dolenjskega.

Pri **Slonu**: Anton Pelikan, kupč. potov. iz Monakovega. — Julij vitez Rozkowski, e. kr. polkovnik, iz Grada. — Dr. Pogatschnigg, e. kr. obrtniški nadzornik, iz Grada. — Pavel Aeham, e. kr. nadporočnik, iz Trsta. — Oskar Binter, kupec, iz Slov. Grada. — Prašnikar, posestnik, iz Kamnika. — Fr. Brulec, župnik, iz Doline.

Pri **Virantu**: Franc Krehser, komi, iz Ribnice. — Alojzij Rizzoli komi iz Kočevja. — Jurij Magovie, iz Metlike.

Dunajska borza.

4. marca.

Papirna renta po 100 gl.	79 gl. 65	kr.
Sreberna	80	65
4% avstr. zlata „renta, davka prosta	102	45
Papirna renta, davka prosta	95	40
Ogerska zlata renta 6%	121	85
4%	90	75
„ papirna „renta 5%	88	20
Kreditne akcije	160 gl. 315	60
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 115	30
„ avstr.-ogerske banke	843	—
„ Länderbanke	112	90
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	600	—
„ državne železnice	313	50
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	233	50
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 123	26
4% „ „ 1860	500	135
Državne „srečke iz l. 1864	100	169
„ „ 1864	50	169
Kreditne srečke	100	174
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	20
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	106	65
„ Ferdinandove sev.	105	50
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	50
London	121	45
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	71
Francoski napoleon.	9	60
Nemške marke	59	15

Katoliški duhovščini in katoliškim Slovincem

se vljudno priporoča „Katoliška bukvarna“, ki je bila pred polpetim letom od slovenskih rodoljubov osnovana.

Bukvarna opravlja in izvršuje vsa navadna bukvarniška dela; tedaj jemlje dobre in podučne spise v zalogo (se vé, kolikor ji dopuščajo okoliščine); naročuje knjige vseh jezikov in iz vseh kraev; ravno tako naročuje tudi vse časopise. Posebno ima lepo zalogo molitvenih knjig, oskrbuje pa tudi vse druge po željah naročnikov. Prečistiti duhovščini priporočamo prav lepo zalogo missalov, raznih brevirjev, bogoslovskih knjig, podobic, križev, molekov, križevih potov in vseh drugih dotičnih reči.

Vsako naročilo se izvršuje kolikor mogoče naglo in po nizki ceni.

Katoliška bukvarna

na stolnem trgu št. 6.